

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Havlíčkův Brod, Konečná 1930, 580 01 Havlíčkův Brod

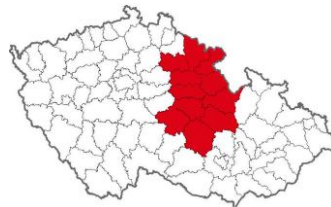
Havlíčkův Brod 5.8.2014

čj. UKZUZ 058917/2014/

Zpráva č. 16 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 21.7. – 3.8.2014

1. Počasí

První dva dny byli velmi teplé a na většině území se vyskytovaly bouřky s různě intenzivními srážkami. Poté se na několik dnů mírně ochladilo, což bylo citelné především na minimálních ranních teplotách, které lokálně klesly i pod 10 °C. Následně se nejvyšší denní opět zvýšily a ustálily se na nebo mírně nad 25 °C a nejnižší neklesaly pod 15 °C. V tomto období byla poměrně vysoká vzdušná vlhkost a po celou dobu se vyskytovaly nepravidelné lokální srážky často bouřkového charakteru. V úplném závěru sledovaného období vystoupaly teploty na tropické hodnoty a poslední den přišly silné bouřky s velmi vydatnými srážkami a především v okresech Havlíčkův Brod, Svitavy a Žďár nad Sázavou byly zaznamenány lokální záplavy. Na několika místech napříč sledovanou oblastí padaly kroupy a došlo ke značným škodám na nesklizených porostech ozimé řepky a obilnin.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V celé oblasti probíhají žně, práce jsou však poměrně často přerušovány z důvodu nepříznivého počasí. Vlhké a teplé počasí má za následek rychlý nárůst výskytu houbových chorob, především černí. Z porostů pšenic jsou odebrány vzorky pro zjištění výskytů fuzariózy a sněží.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 87–92 BBCH)

(žlutá zralost: deformace tlakem nehtu irreverzibilní - mrtvá zralost: zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit)

Z okresů Havlíčkův Brod /lokalita Věžnice 1.8./, Náchod /lokalita Vršovka a Nahořany 29.7./ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Rohenice 29.7./ přišla hlášení o středních výskytech **černí obilnin (původci *Alternaria* spp., *Cladosporium* spp., *Ulocladium* spp.)** v klasech.

Střední výskyt **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** v klasech byl pozorován v okrese Rychnov nad Kněžnou /lokalita Chlístov 21.7./.

Střední výskyt **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** ve feromonových lapácích byl zaznamenán v okresech Rychnov nad Kněžnou /lokalita Rohenice 29.7./ a Náchod /lokalita Nahořany 29.7./.

KUKUŘICE (RF 53-69 BBCH)

(špička laty viditelná - konec květu: vlákna blizen úplně suchá)

V okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Skořenice 29.7./ byl zjištěn zvýšený výskyt hniloby palic způsobené houbami (**Fusarium spp.**) – jednalo se o palice poškozené krupobitím.

První úlovky **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** ve feromonovém lapáku byly hlášeny z okresů Havlíčkův Brod /lokality Kochánov a Kožlí 24.7./, Jičín /lokalita Studeňany 29.7./, Náchod /lokalita Žďár nad Metují 26.7./, Rychnov nad Kněžnou /lokalita Slemeno 24.7./ a Ústí nad Orlicí /lokality Běstovice 24.7. a Řepníky 30.7./.

Na většině pozorovacích bodů byl při následujících odpočtech zaznamenán značný nárůst počtu ulovených jedinců např. v okresech Pardubice 38 a 68 ks a Havlíčkův Brod 41 a 29 ks. *Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin – výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lepových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 20. června do poloviny října.*

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

V okrese Rychnov nad Kněžnou /lokalita Slemeno 29.7./ byl zjištěn střední výskyt **kyjatyk osenní (*Sitobion avenae*)**.

V okrese Jičín byl ve světelném lapači zaznamenán probíhající nálet **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)**.

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 85-89)

(asi 50% lusků je specificky vybarveno dle druhu a odrůdy, semena jsou suchá a tvrdá - plná zralost: lusky na celé rostlině jsou suché, hnědé, semena suchá a tvrdá (suchá zralost))

Na sklizeném zrna v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Voděrady 29.7./ byly ve slabé míře zaznamenávány požitky způsobené **obalečem hrachovým (*Cydia nigricana*)**.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 87–99 BBCH)

(asi 70% šesulí vyžrálo (semena černá a tvrdá) - sklizňová zralost)

Při monitoringu **bílé hniloby řepky (*Sclerotinia sclerotiorum*)** po sklizni byly zatím zaznamenány pouze slabé výskyty.

MÁK (RF 72-81 BBCH)

(začátek žloutnutí tobolky - plná zralost tobolky a semen)

Na pozorovacím bodě v okrese Pardubice /lokalita Jezbořice 29.7./ bylo zjištěno poškození spodních pater všech rostlin pleosporovou hnědou skvrnitostí máku (helminthosporií máku) (*Pleospora papaveracea*).

Přetrvávající slabý výskyt larev krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*) byl pozorován v okrese Žďár nad Sázavou /lokalita Vídeň 21.7./.

V okrese Jičín /lokalita Bašnice 31.7./ bylo poprvé zaznamenáno jen slabé napadení stonků žlabatkou stonkovou (*Timaspis papaveris*).

OKOPANINY

CUKROVKA (RF 39-49)

(plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy - kořen dosáhl sklizňové velikosti)

První a silný výskyt osenice polní (*Agrotis segetum*) byl pozorován v okrese Hradec Králové /lokalita Mžany 1.8./.

BRAMBORY (RF 71-89 BBCH)

(počátek nasazování bobulí - rostlina plně odumřela)

V okrese Jičín /lokalita Holovousy 24.7.) byl laboratorně potvrzen výskyt bakteriálního černání stonku a měkké hniloby hlíz bramboru (*Pectobacterium carotovorum* var. *carotovorum* a *Pectobacterium atrosepticum*).

I nadále byly zjišťovány střední až silné výskyty plísně bramborové (*Phytophthora infestans*) pouze na neošetřených plochách malopěstitelů.

V okrese Jičín /lokalita Robousy 29.7./ byl zjištěn silný výskyt imag mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*), střední výskyt larev byl pozorován v okrese Havlíčkův Brod /lokalita Dolní Jablonná 23.7./.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Ošetření se provádí v době maxima líhnutí larev, tj. v době, kdy vylíhlé larvy dosáhnou 3. stupně (L3). Ošetření by mělo být ukončeno do doby, než začnou převládat larvy L4.

Chemickou ochranu je třeba využívat až při hospodářsky významném výskytu mandelinky bramborové, to je při výskytu 5000 larev na 1 ha. Chemické přípravky, respektive jejich účinné látky, je nutné střídat v rámci antirezistentní strategie a omezit jejich použití za vysokých teplot, zejména v případě pyretroidů.

Plošné poškození hlíz žírem slimáků druhu blednička útlá (*Boettgerilla pallens*) bylo zaznamenáno v okrese Trutnov /lokalita Velké Svatoňovice 26.7./ u malopěstitele.

V okrese Jičín /lokalita Miletín 21.7.- dosud/ přetrvává na zahrádkách silný výskyt plzáků španělských (*Arion lusitanicus*), kteří ožirají listy. Poškozování listů je rychlejší a razantnější než od mandelinky bramborové.

OVOCNÉ DŘEVINY

JABLOŇ (RF 78-87 BBCH)

(plod dosahuje asi 80% konečné velikosti - sklizňová zralost)

Laboratorně byl potvrzen silný výskyt **bakteriální spály jabloně (*Erwinia amylovora*)** na silničním stromořadí v okrese Hradec Králové /lokalita Librantice 30.7./.

Silné výskyty **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na náchylných odrůdách jabloní byly pozorovány v okrese Hradec Králové /lokalita Těchlovice 28.7./.

Výskyt **moniliniové hniloby jablek (*Monilinia fructigena*)** v okrese Náchod /lokalita Zájezd 25.7./ byl již hodnocen jako střední.

V okrese Jičín /lokalita Úlibice 21.7. a 24.7./ byl ve feromonových lapačích zjištěn silný výskyt dospělců **nesytky jabloňové (*Synathedon myopaeformis*)**.

První výskyt **podkopníčka spirálového (*Leucoptera malifoliella*)** byl zjištěn v okrese Náchod /lokalita Zájezd 29.7./.

V okrese Pardubice /lokalita Svinčany 28.7./ byl ve feromonových lapácích zaznamenán silný výskyt samců **klíněnky jabloňové (*Phyllonorycter blancardellus*)**.

Střední výskyt **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** byl hlášen pouze z okresu Havlíčkův Brod /lokalita Štoky 28.7./.

V okrese Hradec Králové /lokalita Těchlovice 28.7./ byly na neošetřených stromech zjištěny silné výskyty **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)**.

V okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Koldín 29.7./ byly na zastíněných letorostech zjištěny silné výskyty **vlnatky krvavé (*Eriosoma lanigerum*)**.

HRUŠEŇ (RF 79 BBCH)

(plod dosahuje asi 80% konečné velikosti)

V okrese Jičín /lokalita Lužany 30.7./ byl v produkčním sadu zjištěn výskyt příznaků **bakteriální spály jabloňovitých (*Erwinia amylovora*)**.

Střední až silný výskyt **rzi hrušňové (*Gymnosporangium clavariiforme*)** byl pozorován v okrese Jičín /lokalita Jičín Soudná 29.7./.

V okrese Pardubice /lokalita Svinčany 22.7./ byl zjištěn silný výskyt samců **štítenky zhoubné (*Quadraspidotus perniciosus*)** ve feromonovém lapáku.

SLIVOŇ (RF 78-87)

(plod dosahuje asi 80% konečné velikosti - sklizňová zralost)

V okrese Jičín /lokalita Kamenice 24.7., Kopidlno 30.7. a Podkost 31.7./ byly zjištěny další příznaky výskytu **virových neštovic švestek (*Plum pox virus PPV*)**.

Střední výskyty **moniliové hniloby plodů (*Monilinia ssp.*)** byly pozorovány u malopěstitelů v okrese Svitavy /lokalita Svitavy 30.7./.

V okrese Jičín /lokalita Kopidlno 30.7./ bylo zjištěno silné napadení listů **suchou skvrnitostí listů slivoně (*Stigmina carpophila*)**.

TŘEŠEŇ (RF 91)

(ukončen růst letorostů, terminální pupen vyvinut, listy ještě úplně zelené)

V okrese Náchod /lokalita Broumov 31.7./ byl zjištěn na listech střední výskyt **skvrnitosti listů (*Blumeriella jaapii*)**.

RÉVA VINNÁ (RF 79)

(konec uzavírání hroznů)

Střední výskyt **padlí révy (*Uncinula mector*)** byl pozorován na zahradách v okresech Náchod /lokalita Vršovka 29.7./ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Pohoří 29.7./.

RAJČE JEDLÉ

První výskyty **plísně rajčete (*Phytophthora infestans*)** byly hlášeny z okresu Svitavy /lokalita Litomyšl 23.7./.

OKRASNÉ DŘEVINY

HLOH

V okrese Náchod /lokalita Broumov 31.7./ byl pozorován střední výskyt **padlí (*Erysiphe ornata* var. *europaea*)**.

BOROVICE

Na vzorku borovice *Pinus cembra* odebraném 3.7. v okrasné školce Zdechovice okres Pardubice bylo laboratorně diagnostikováno poškození jehlic **korovnicemi rodu *Pineus***.

Střední výskyt housenic **hřebenule borové (*Diprion pini* L.)** byl zjištěn na zahradě v okrese Náchod /lokalita Nové Město 1.8./.

V okrese Jičín /lokalita Jičín Soudná 29.7./ byl na odumřelých jehlicích zjištěn silný výskyt **sypavky borové (*Lophodermium pinastri*)**.

BUK LESNÍ

V okrese Jičín /lokalita Jičín Soudná 29.7./ byl na listech zjištěn výskyt hálek **bejlo morky bukové (*Mikiola fagi*)**.

JAVOR

Střední výskyt **svrašťelky javorové (*Rhytisma acerinum*)** byl zaznamenán v okrese Náchod /lokalita Česká Skalice 30.7./.

PLATAN JAVOROLISTÝ

V okrese Jičín /lokalita Jičín Soudná 29.7./ byl na listech zjištěn výskyt min **klíněnký platanové (*Phyllonorycter platani*)**.

TRNOVNÍK AKÁT

V okrese Jičín /lokalita Jičín Soudná 29.7./ byl na listech zjištěn výskyt min **klíněnky akátové (*Phyllonorycter robiniellus*)**.

Ostatní

Světelný lapač

V okrese Jičín /lokalita Holovousy 21.7./ byl zjištěn první výskyt **můry zelné (*Mamestra brassicae*)** ve světelném lapači, což přibližně odpovídá prognóze podle sumy efektivních teplot (SET), podle níž by k začátku letu 2. generace mělo dojít 23.7. - 28.7. (100 % SET). Ve zvýšené míře také nalétávají **osenice vykřičníková (*Agrotis exclamationis*)**, **zavíječ kukuřičný (*Ostrinia nubilalis*)** a **kovolesklec gama (*Autographa gamma*)**. Masově naletují dospělci **kvapníka plstnatého (*Pseudaophonus rufipes*)**. V úlovcích se dále objevují **chroustek letní (*Amphimallon solstitiale*)**, **přástevník medvědí (*Arctia caca*)** nebo **drvopleň hrušňový (*Zeuzera pyrina*)**.

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl